

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om BNP og mere — måling af fremskridt i en verden i forandring

KOM(2009) 433 endelig

(2011/C 18/11)

Ordfører: **Josef ZBOŘIL**

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 20. august 2009 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet – BNP og mere – Måling af fremskridt i en verden i forandring

KOM(2009) 433 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 25. februar 2010.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 462. plenarforsamling den 28. og 29. april 2010, mødet den 29. april 2010, følgende udtalelse med 168 stemmer for, 3 imod og 6 hverken for eller imod.

1. Konklusioner og henstillinger

1.1. EØSU glæder sig over Kommissionens meddelelse om emnet: »BNP og mere - Måling af fremskridt i en verden i forandring« og de initiativer, den indeholder. Udvalget bemærker, at vi kun befinder os i den første fase af denne proces, og at valg af passende instrumenter og målinger samt deres integration i forvaltningen af større politikker og strategier langt fra bliver enkelt.

1.2. Kommissionen har fået den vanskelige opgave at udarbejde en pilotversion af et komplekst miljøindeks. Det vil naturligvis være et aggregeret indeks, der forudsætter, at man også tager højde for balancen mellem de forskellige miljømæssige aspekter. Udkastet vil allerede fra start blive sendt til høring blandt interesserede parter.

1.3. Det bliver endnu vanskeligere at nå frem til en kompleks indikator for livskvalitet og social samhørighed. Det er nødvendigt at gennemføre pilotprojekter på dette område, som Kommissionen bør definere som afgørende for det samlede projekt. Kommissionen bør derfor straks igangsætte disse pilotprojekter.

1.4. De grundlæggende parametres udviklingstendenser på lang sigt er afgørende for strategiske spørgsmål og politikernes udformning. Derfor bør dette perspektiv afgøre, hvilke parametre der skal følges i realtid. Man bør reagere med omtanke og i rette tid på ændringerne.

1.5. Systemet på EU-niveau bør være baseret på, at man på nationalt plan indsamler og evaluerer data samt forarbejder dem

til indikatorer og parametre inden for en veldefineret, fælles-europæisk ramme. Evalueringsarbejdet forudsætter en global og holistisk indfaldsvinkel, så man undgår konflikter mellem forskellige fortolkninger af visse instrumenter og begrænser de risici, der er forbundet dermed.

1.6. Evaluering af bæredygtig udvikling går ud på at opfange tendenserne på to grundlæggende områder: 1) økosystemernes absorptionskapacitet og 2) udviklingen i forvaltningen af samfundet. EØSU glæder sig over, at de to forslag i Kommissionens meddelelse (resultattavlen og tærskelværdier for forurenende stoffer) går i den retning.

1.7. EØSU udtrykker ligeledes tilfredshed med Kommissionens indsats for at inddrage miljø- og socialanliggender i nationalregnskaberne. Der skal fremlægges et forslag til en retlig ramme for miljøregnskaber i begyndelsen af 2010. På nuværende tidspunkt udnyttes de eksisterende sociale indikatorer i nationalregnskabet ikke fuldt ud. Man kan forvente, at behovet for at anvende disse indikatorer bliver større, efterhånden som udarbejdelsen af en kompleks og integreret tilgang til måling og evaluering af fremskridtet i en verden i forandring skrider fremad.

1.8. Den forestående ændringsproces bliver hverken hurtig eller enkel. Man bør derfor lægge særlig vægt på den analytiske forberedelse og undersøgelsen af de enkelte instrumenter ved at tage udgangspunkt i forskningen om samspillet mellem dem, og der bør indledes grundige høringer af de berørte parter. Det vil gøre det lettere at få instrumenterne anerkendt i en bred international sammenhæng.

1.9. For at kunne fortsætte arbejdet og tilrettelægge de følgende etaper skal man udnytte alle idéer og eksisterende projekter. Det afgørende kriterium bør være maksimal objektivitet samt opretholdelse af statistikkernes uafhængighed og kvalitet. EØSU er rede til at deltage i evalueringen af de nødvendige ændringer og arbejde for, at de bliver accepteret af civilsamfundet.

1.10 Kommissionen bør fastlægge en tidsplan og fastsætte datoerne for indførelsen af de forskellige elementer i systemet. Kommissionen bør navnlig sørge for at integrere visse nye foranstaltninger i den nye strategi for 2020 og i strategien for bæredygtig udvikling. Målet er i 2011 at råde over en ramme, der vil gøre det muligt at udarbejde klare forslag for sammenlignelige tiltag på globalt plan med henblik på FN's verdens-topmøde for bæredygtig udvikling i 2012.

2. Indledning

2.1 Bruttonationalproduktet (BNP) er den bedst kendte målestok for makroøkonomisk aktivitet. (BNP = privat forbrug + investeringer + offentligt forbrug + (eksport – import)). Bestemmelserne og reglerne for, hvordan det beregnes, er fastlagt i det europæiske nationalregnskabssystem (ENS), som i store træk svarer til FN's nationalregnskabssystem (SNA). BNP er blevet et standardmåleinstrument, som benyttes af de politiske beslutningstagere verden over og også i vid udstrækning i offentlige debatter. BNP opsummerer merværdien af alle pengebaserede økonomiske aktiviteter. Det bygger på en klar metode, som gør det muligt at foretage sammenligninger både tidsmæssigt og mellem lande og regioner.

2.2 BNP betragtes efterhånden også som en indikator for samfundets udvikling og fremskridt i almindelighed. Dog måler BNP ikke miljømæssig bæredygtighed eller social inklusion, og der skal tages højde for disse begrænsninger, når det bruges i politiske analyser og debatter. Der findes en aktuel oversigt over disse begrænsninger i en rapport udarbejdet af Stiglitz/Sen/Fitoussi (2008), *Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress* (http://www.stiglitz-sen-fitoussi.fr/documents/Issues_paper.pdf).

2.3 Dette spørgsmål har allerede i ti år været debatteret på forskellige niveauer, og EØSU vedtog i oktober 2008 en initiativudtalelse⁽¹⁾, som redegør for forskningens nuværende retning og støtter søgningen efter supplerende indikatorer, som kan give en mere fyldestgørende beskrivelse af samfundsudviklingen.

2.4 Kommissionens meddelelse indkredser en række tiltag, som kan iværksættes på kort og mellemlang sigt. Det overordnede mål er at udvikle mere vidtspændende indikatorer, som giver en mere pålidelig vidensbase, der kan bidrage til at forbedre den offentlige debat og politiske beslutningstagning. Kommissionen har til hensigt at samarbejde med interessepartier og partnere for at udvikle indikatorer, som vil blive anerkendt og anvendt på internationalt plan.

3. Resumé af Kommissionens meddelelse

3.1 Kommissionen foreslår, at man gennemfører følgende fem foranstaltninger, som kan revideres eller suppleres i forbindelse med den fornyede gennemgang, der er planlagt i 2012:

3.2 **Tilføjelse af miljømæssige og sociale indikatorer til BNP:** Indikatorer, som opsummerer vigtige spørgsmål med et enkelt tal, er væsentlige kommunikationsredskaber. BNP, arbejdsløshedstal og inflationsrater er gode eksempler på denne form for opsummerende indikatorer. Men de er ikke udformet til at vise, hvor vi befinder os i spørgsmål som miljø eller sociale uligheder. For at udfylde dette hul vil Kommissionen udvikle et omfattende miljøindeks og forbedre indikatorerne for livskvalitet.

3.2.1 **Et omfattende miljøindeks:** Der findes på nuværende tidspunkt ingen omfattende miljøindikator. Blandt de mulige indikatorer på dette område er de såkaldte økologiske fodaftryk og CO₂-fodaftryk, men de har begge begrænsede anvendelsesmuligheder (CO₂-fodaftryk vedrører udelukkende drivhusgasemissioner, og det økologiske fodaftryk udelukker visse virkninger, f.eks. for vand. Kommissionen er dog i færd med at teste det blandt en række andre indikatorer til overvågning af temastrategien for bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne og handlingsplanen for biodiversitet). Kommissionen agter at præsentere en pilotversion af et indeks for miljøpres i 2010. Det vil omfatte de største miljøpolitiske områder:

- klimaændringer og energiudnyttelse
- natur og biodiversitet
- luftforurening og sundhedskonsekvenser
- vandforbrug og -forurening
- affaldsproduktion og ressourceudnyttelse.

3.2.2 **Livskvalitet og trivsel:** Indkomst, offentlige tjenester, sundhed, fritid, velstand, mobilitet og et rent miljø er midler til at nå og bevare disse mål. Kommissionen har foretaget gennemførlighedsundersøgelser vedrørende trivselsindikatorer og forbrugerstyrke og, sammen med OECD, vedrørende menneskers opfattelse af trivsel.

3.3 **Næsten realtidsinformation til beslutningstagerne:** BNP og arbejdsløshedstal offentliggøres ofte blot nogle få uger efter den periode, de dækker, og det giver mulighed for at træffe beslutninger i næsten realtid. De miljømæssige og sociale data er i mange tilfælde for gamle til, at de kan give brugbar information om f.eks. hurtigt skiftende faktorer som luft- og vandkvalitet eller arbejdsmønstre.

(¹) Jf. EUT C 100 af 30. april 2009, s. 53.

3.3.1 Kommissionen vil derfor søge at opnå mere aktuelle miljømæssige og sociale data, således at de politiske beslutningstagere i hele EU bliver bedre informeret. Satellitter, automatiske målestationer og internettet gør det i stigende grad muligt at **overvåge miljøet i realtid** takket være bestemmelserne i Inspire-direktivet (2007/2/EF) og ved hjælp af GMES-systemet («Global Monitoring for Environment and Security» (globalt miljø- og sikkerhedsovervågningssystem), se KOM (2009) 223 endelig).

3.3.2 **De sociale datas aktualitet vil blive forbedret** i det omfang det er muligt, f.eks. gennem det nye europæiske system for statistiske undersøgelsesmoduler på det sociale område.

3.4 **Mere nøjagtig rapportering om fordeling og uligheder:** Social og økonomisk samhørighed er nogle af EU's overordnede mål. De eksisterende data fra nationalregnskaberne, f.eks. om husstandsindkomst, eller fra sociale undersøgelser som f.eks. EU-SILC (statistikker over indkomstforhold og levevilkår) giver allerede nu mulighed for at analysere de væsentligste fordelingsaspekter.

3.5 **Udvikling af en europæisk resultattavle for bæredygtig udvikling:** EU's indikatorer for bæredygtig udvikling (jf. Eurostat Statistical Book »Measuring progress towards a more sustainable Europe – 2007«) er blevet udviklet sammen med medlemsstaterne og figurerer i de fremskridtsrapporter, Kommissionen udarbejder hvert andet år. Dette overvågningsredskab fanger dog ikke helt den seneste udvikling på vigtige områder, som endnu ikke er godt dækket af officielle statistikker (f.eks. bæredygtig produktion og forbrug eller forvaltningsspørgsmål).

3.5.1 Kommissionen undersøger derfor mulighederne for sammen med medlemsstaterne at **udvikle en resultattavle for bæredygtig udvikling**. Denne resultattavle som skal baseres på EU's indikatorer for bæredygtig udvikling, kan eventuelt også omfatte andre kvantitative og kvalitative oplysninger.

3.5.2 Det overordnede mål for EU's strategi for bæredygtig udvikling er at respektere begrænsningerne for jordens naturressourcer. Det vil bl.a. sige naturens begrænsede kapacitet til at levere fornyelige ressourcer og absorbere forurenende stoffer. Det er vigtigt at kende »farezonerne«, før de faktiske tippunkter nås. Derfor er det nødvendigt at **fastlægge – og regelmæssigt opdatere – sådanne tærskelværdier for de vigtigste forurenende stoffer og fornyelige ressourcer**, således at man kan holde deltagerne i den politiske debat underrettet og støtte fastsættelsen af mål og vurderingen af politikker.

3.6 **Inddragelse af miljø- og socialanliggender i nationalregnskaberne:** Det europæiske nationalregnskabssystem er det vigtigste redskab bag EU's økonomiske statistikker og mange økonomiske indikatorer (herunder BNP). Det Europæiske Råd opfordrede i sine konklusioner af juni 2006 EU og medlemsstaterne til at lade nationalregnskaberne omfatte centrale aspekter af bæredygtig udvikling. Kommissionen vil sikre, at denne opgave fremmes i fremtidige revisioner af det internatio-

nale nationalregnskabssystem og det europæiske nationalregnskabssystem. På længere sigt forventes det, at mere integrerede regnskaber for miljømæssige, sociale og økonomiske aspekter vil danne grundlag for indikatorer på højt niveau.

3.6.1 **Integrerede miljøøkonomiske regnskaber:** Kommissionen præsenterede sin første strategi for »grønne regnskaber« i 1994 i sin meddelelse KOM(1994) 670. Siden da har Eurostat og medlemsstaterne – i samarbejde med FN og OECD – udviklet og testet regnskabsmetoder i så høj grad, at adskillige medlemsstater nu regelmæssigt fremlægger de første miljøregnskaber. Dernæst kan der eventuelt oprettes fysiske miljøregnskaber for energiforbrug og affaldsproduktion og -behandling samt monetære regnskaber for miljørelaterede tilskud. For at sikre at regnskaberne er sammenlignelige, planlægger Kommissionen at fremlægge et forslag til en retlig ramme for miljøregnskaber i begyndelsen af 2010.

3.6.2 **Øget brug af eksisterende sociale indikatorer fra nationalregnskaberne:** Det eksisterende europæiske nationalregnskabssystem omfatter allerede indikatorer, som fremhæver socialt relevante spørgsmål som f.eks. husstandenes disponible indkomst og justerede tal, hvori der tages hensyn til de forskellige socialbeskyttelsesordninger i de forskellige lande.

4. Generelle bemærkninger

4.1 Der er stadig større interesse blandt de politiske beslutningstagere og offentligheden for spørgsmålet om en mere sammenhængende måling af fremskridt i samfundsudviklingen. Der er behov for nye tilgange for at vise, hvordan man kan forene de demografiske forandringer og den økonomiske udvikling med planetens begrænsede ressourcer.

4.2 De nye tilgange og metoder til at måle fremskridtet er nødvendige i det nuværende, stadigt mere komplekse sociale miljø, hvis man skal kunne lave en bedre formulering af en strategisk vision for samfund som f.eks. EU. De er bl.a. vigtige, fordi de gør det muligt at kortlægge de nødvendige ressourcer for at nå de strategiske mål, navnlig bæredygtig udvikling, som er grundlaget for en effektiv klimabeskyttelse og en sparsomlig anvendelse af alle ressourcer.

4.3 Et andet vigtigt område for måling er udformningen af store EU-politikker, hvor der skal tages højde for deres målbare effekter og konsekvenser samt deres indbyrdes samspil, og naturligvis også evalueringen af politikernes gennemførelse.

4.4 EØSU glæder sig derfor over Kommissionens meddelelse om emnet: »BNP og mere - Måling af fremskridt i en verden i forandring« og de initiativer, den indeholder. Selv om der allerede er mange projekter og aktiviteter i gang, bemærker udvalget, at vi indtil videre kun befinder os i den første fase af denne proces, og at valg af passende instrumenter og målinger samt deres integration i forvaltningen af større politikker og strategier langt fra bliver let.

4.5 Hvis et instrument skal være effektivt, skal det være så enkelt og let at håndtere som muligt, og aktørerne skal anerkende det. Instrumenter, som brugerne ikke kan identificere sig med, eller som ikke er generelt accepteret, kan ikke give det ønskede resultat. Det er klart, at det vil tage tid at godkende hvert enkelt instrument som indikator for fremskridtet. Intet instrument bør dog være et mål i sig selv. Man er nødt til hurtigst muligt at skille sig af med instrumenter, der ikke har vist sig at være effektive.

4.6 Det er helt tydeligt, at det enkle udvikler sig mod det mere komplekse. Komplexiteten bør imidlertid ikke overstige det forventede udbytte. Systemet på EU-niveau bør være baseret på, at man på nationalt plan indsamler og evaluerer data samt forarbejder dem til indikatorer og parametre inden for en veldefineret, fælles europæisk ramme.

4.7 En sammenfatning af disse parametre for hele EU ville gøre det muligt at vedtage koordinerede og indbyrdes forenelige strategier på såvel nationalt som europæisk plan gennem en streng anvendelse af nærheds- og proportionalitetsprincipperne. Det vil derfor være særlig vigtigt på EU-niveau at reagere i forhold til gældende tendenser, og de valgte instrumenter bør derfor så tidligt som muligt i forløbet og på pålidelig vis kunne afsløre selv de mindste tegn på potentielt farlige ændringer.

4.8 BNP er og bliver til trods for dets velkendte ulemper et enestående aggregeret instrument, hvis latenstid i forhold til udviklingen er kort. Det nye instrument, man søger, skal også være en aggregeret indikator, der kan tage højde for de sociale og miljømæssige aspekter, hvilket bliver meget vanskeligt. EØSU mener derfor, at man bør opstille kriterier, der gør det muligt under politikudformningen at vælge mellem forskellige parametre, der dækker forskellige områder, og på den måde fremme en bæredygtig udvikling af det globale samfund.

4.9 EØSU er overbevist om, at en individuel tilgang kun er mulig, når de enkelte instrumenter udarbejdes. Evaluering og effektiv gennemførelse af disse instrumenter kræver en global og holistisk indfaldsvinkel, så man så vidt muligt begrænser konflikter mellem forskellige fortolkninger af visse instrumenter og parametre. Hvis sådanne konflikter ikke bliver løst, kan de føre til uafbalancerede strategiske og politiske beslutninger.

4.10 Den forestående ændringsproces bliver hverken hurtig eller enkel. Man bør derfor lægge særlig vægt på den analytiske forberedelse og undersøgelsen af de enkelte instrumenter ved at tage udgangspunkt i forskningen om samspillet mellem dem, og der bør indledes grundige høringer af de berørte parter.

4.11 Det er nødvendigt at opstille prioriteter og fastsætte datoer for de forskellige faser i denne proces, hvilket Kommissionens udtalelse kun forholder sig til i meget vage vendinger. Derfor opfordrer udvalget Kommissionen til i tide at gå i gang med at integrere disse i målsætningerne og evalueringsmekanismerne i den nye Europa 2020-strategi samt i strategien for bæredygtig udvikling. EØSU beklager, at andre berørte aktører

som f.eks. de generaldirektorater i Kommissionen, der beskæftiger sig med økonomiske anliggender, ikke deltager på dette første stadium. En sådan radikal ændring forudsætter langt mere end blot en indsats fra Generaldirektoratet for Miljø, Det Europæiske Miljøagentur og Eurostat.

4.12 For at kunne fortsætte arbejdet og tilrettelægge de næste faser, skal man udnytte alle idéer og projekter, dvs. »Kommissionens rapport om måling af økonomiske resultater og sociale fremskridt« (Stiglitz-rapporten, <http://www.stiglitz-sen-fitoussi.fr/en/index.htm>), TEEB-initiativet (The Economics of Ecosystems and Biodiversity, <http://www.teebweb.org/>) (vedrørende økonomiske aspekter ved økosystemer og biodiversitet, resultaterne fra Det Europæiske Miljøagentur (EEA), Eurostat og andre bidrag til dette komplekse, globale og europæiske projekt. Det afgørende kriterium bør være, at statistikernes uafhængighed og kvalitet opretholdes, og at instrumenternes forklaringsværdi accepteres generelt.

4.13 FN's generalforsamling har for nylig besluttet at afholde en ny verdenskonference i 2012 for at evaluere fremskridtene inden for bæredygtig udvikling i løbet af de tyve år, der er gået siden Verdensmiljøkonferencen i Rio i 1992. Det er klart, at måderne, hvorpå man kan opnå en miljøvenlig lavkulstoføkonomi på verdensplan, er et af de afgørende spørgsmål. Det vil derfor være ønskeligt, at Europa inden 2011 opstiller en klar evalueringsramme for sine egne fremskridt og dermed er i stand til i 2012 at fremlægge præcise forslag for det internationale samfund.

5. Særlige bemærkninger

5.1 Disse særlige bemærkninger går på de fem grundlæggende indsatsområder, Kommissionen opstiller, samt deres respektive bestanddele og fremsættes i samme rækkefølge som i meddelelsens punkt 3.

5.2 Kommissionen har fået den vanskelige opgave at udarbejde pilotversionen af et komplekst miljøindeks. Den har forpligtet sig til at fremlægge dette indeks allerede i 2010, og det vil naturligvis være et aggregeret indeks. Ved en evaluering af indekset skal man se på, om der er balance mellem de forskellige miljømæssige aspekter. Målingen af »økologiske fodaftryk« og »CO₂-fodaftryk« dækker i den nuværende form specifikke aspekter inden for miljø og ressourceudnyttelse. Der findes andre nye begreber som f.eks. »fodaftryk på vandet« og »fodaftryk på skoven«, men ingen af dem er tilstrækkelige til at udgøre det fremtidige miljøindeks. Udarbejdelsen af indekset bør allerede fra starten sendes til høring blandt de interesserede parter, og der skal foretages en grundig evaluering af vejningskoefficienterne for de enkelte faktorer i dette komplekse indeks.

5.3 Udarbejdelsen af livskvalitets- og trivselsindikatorer ⁽²⁾ vil være lige så vanskelig, selv om der foreligger undersøgelser på området, herunder gennemførlighedsundersøgelser. Disse indikatorer baseres hovedsageligt på subjektive opfattelser og ikke nøjagtige målinger. Det skal i den forbindelse bemærkes, at BNP heller ikke er en helt objektiv indikator.

⁽²⁾ EUT C 100 af 30. april 2009, s. 53.

5.4 Den »operationelle styring« af miljøkvaliteten og korrigerende aktioner på det sociale område forudsætter informationer, der gør det muligt at træffe beslutninger i næsten realtid. For strategiske spørgsmål og politikernes udformning er de grundlæggende parametres udviklingstendenser på længere sigt vigtigere. Denne skelnen vil derfor afgøre valget af, hvor mange faktorer der skal følges i realtid, for at undgå, at individuelle informationer unødigt overbelaster beslutningsprocessen. Man bør derfor lægge større vægt på en gennemtænkt og rettidig reaktion på ændringer. Overvågningen inden for GMES-systemet falder i første omgang ind under »operationel styring«. Såfremt det afslører tendenser på længere sigt, kunne det naturligvis bruges til politikudformning.

5.5 Formuleringen af EU-politikker, der kræver en fælles indsats, forudsætter et ordentligt informationsniveau om forskelle og uligheder på nationalt og regionalt niveau. Formålet er at udligne de største skævheder gennem veltilrettelagte politikker, for hvilke præcise data er altafgørende. Sådanne politikkers succes afhænger af deres generelle accept og i hvor høj grad, de vinder tilslutning. Hvis der ikke findes en følelse af ligebehandling, er det stort set umuligt. Respekt for ligebehandling har betydning for den måde, borgerne opfatter EU på.

5.6 Evaluering af bæredygtig udvikling er et meget kompliceret spørgsmål. Bæredygtig udvikling er en langsigtet overordnet strategi, som pr. definition ikke kan have konkret mål med konkrete tidsfrister. Målsætningerne skal i sagens natur formuleres på et temmelig overordnet plan. I forbindelse med evaluering af bæredygtig udvikling drejer det sig først og frem-

mest om at opfange og evaluere tendenserne på to grundlæggende områder: 1) økosystemernes absorptionskapacitet og udnyttelsen af de ikke-vedvarende ressourcer og 2) den generelle udvikling i forvaltningen af samfundet. Udviklingen af disse to grundlæggende faktorer er afgørende for, om det internationale samfund og dermed også EU kan gennemgå en bæredygtig udvikling. EØSU glæder sig over, at forslagene i Kommissionens meddelelse (resultattavlen og tærskelværdier for forurenende stoffer) går i den rigtige retning.

5.7 EØSU sætter ligeledes pris på Kommissionens indsats for at inddrage miljø- og socialanliggender i nationalregnskaberne. Pålidelige, velstrukturerede og tilstrækkelige oplysninger fra disse regnskaber kan i høj grad være med til at lette den ønskede rationelle internalisering af de eksterne omkostninger på områder, hvor der er tilstrækkeligt med pålidelige data til rådighed, og hvor det ikke går ud over markedernes balance. Disse regnskaber rummer allerede dyrebare data, som kan vise sig at være vanskelige at sammenligne medlemsstaterne imellem. Det forklarer betydningen af aktørernes indsats med henblik på at udforme et optimalt data- og indsamlingssystem, som afspejler behovet for at oprette fysiske miljøregnskaber. I den forbindelse har Kommissionen påtaget sig den tunge opgave at fremlægge et forslag til en retlig ramme for miljøregnskaber i begyndelsen af 2010. På nuværende tidspunkt udnyttes de eksisterende sociale indikatorer i nationalregnskabet ikke fuldt ud. Man kan forvente, at behovet for at anvende disse indikatorer bliver større, efterhånden som udarbejdelsen af en kompleks og integreret tilgang til måling og evaluering af fremskridtet i en verden i forandring skrider fremad.

Bruxelles, den 29. april 2010

Mario SEPI
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg